

Föror

En hälsofrämjande hälso- och sjukvård är ett av de folkhälsopolitiska målområden som har varit vägledande för folkhälsopolitiken sedan 2003. I propositionen (2002/03:35) skrev regeringen att hälso- och sjukvården har stor betydelse för den långsiktiga hälsoutvecklingen genom sin specifika kompetens, sin auktoritet, breda kunskap och stora kontaktyta mot befolkningen. Det är naturligtvis riktigt. Men har hälso- och sjukvården utnyttjat sin fulla potential när det gäller att arbeta hälsofrämjande? Många skulle säkert säga att det finns mer att göra även om mycket har hänt sedan folkhälsopolitiken beslutades av Riksdagen.

Svensk hälso- och sjukvård har hög kvalitet när det gäller medicinska resultat: Resultaten är inte lika bra när det gäller vårdens förmåga att lyssna på patienten, involvera patienter i sin egen behandling och att erbjuda kontinuitet och sammanhållna vårdprocesser. Här behövs förbättringar.

För patienter med kroniska sjukdomar är det viktigt att få stöd att leva ett så gott liv som möjligt med sjukdomen. Hälso- och sjukvårdens roll bör vara att stödja patienten att ta hand om sin hälsa på bästa sätt mellan besöken och andra kontakter med vården. Här är det naturligt att fokusera på patientens hälsa och inte bara på sjukdomen. Det ställer krav på den nära vården att lyssna på patienten och ge ett stöd som svarar mot den personens behov. Exempelvis kan det handla om att ge stöd till mer hälsosamma levnadsvanor.

Patienter med omfattande och långvarig ohälsa är de som besöker häl-

so- och sjukvården oftast. För denna grupp är det, inte minst, angeläget med god kontinuitet och ett hälsofrämjande förhållningssätt hos personalen. Det är inte alltid det går att bota sjukdomar för den som är mult sjuk men det finns ofta möjlighet att lindra och att stärka hälsan genom att ge patienten kunskap om hur han eller hon bäst hanterar sina hälsoproblem. I detta ingår också att stärka patientens hälsolitteracitet.

En viktig aspekt av en hälsofrämjande hälso- och sjukvård är att verka för en jämlik hälso- och sjukvård. Tillgängligheten och tillgången måste vara god för alla grupper i befolkningen och ofta behöver vården hitta särskilda lösningar för att möta behov hos resurssvaga grupper. En självklarhet är att personalen, genom normkritik, behöver arbeta med egna förutfattade meningar och säkerställa att vården ges efter behov och att inte några grupper missgynnas. Bra system för att följa upp arbetet i den egna verksamheten kan ibland avslöja skillnader i vården som man inte har varit medveten om.

Det behövs ett brett engagemang bland politiker, tjänstemän, och hälso- och sjukvårdspersonal för att fortsätta att stärka den hälsofrämjande hälso- och sjukvården. Svensk Socialmedicinsk tidskrifts initiativ till ett temanummer om hälsofrämjande hälso- och sjukvård är mycket välkommet.

Olivia Wigzell

*generaldirektör Socialstyrelsen
olivia.wigzell@socialstyrelsen.se*

*Irène Nilsson Carlsson,
folkhälsoråd Socialstyrelsen
irene.nilsson-carlsson@socialstyrelsen.se*